

Ми живемо в епоху гострого конфлікту між суспільством та природою, коли нераціональна господарська діяльність порушила динамічну рівновагу біосфери нашої планети, що спричинило її прогресуюче руйнування. Цей процес супроводжується вичерпанням природних ресурсів й різким погіршенням якості навколишнього природного середовища, спричиняє масові захворювання рослин, тварин та людей, і загрожує подальшому розвитку цивілізації на Землі.

Безпека людини – поняття, що торкається сутності людського життя та сфери її діяльності. Безпека – це збалансованій за експертною оцінкою стан людини, соціуму, держави. Значення основ безпеки дозволяє розширити психологічне поле самозахисту особистості й, зокрема, розвивати в ній здатність піклуватися про себе, задовольняти свої потреби та одержувати задоволення від життя. Активна участь кожного громадянина в піклуванні про довкілля і про самого себе є гарантом безпеки особи, суспільства і людства на шляху до збалансованого розвитку, є критично важливим компонентом у соціально-культурному житті. Свобода і захист є фундаментальними складовими безпеки життя й діяльності людини, поза яким не можливий збалансований розвиток людини. В сучасних умовах, коли розвиток світової економіки перетворив навколишнє середовище на єдиний інтегрований ресурс, який використовується і змінюється системою суспільного виробництва, ретельне врахування економічного фактора при розробці будь-яких екологічних і соціальних програм має дуже важливе значення щодо безпеки життєдіяльності людини.

Таким чином, безпечна життєдіяльність населення планети Земля неможлива без підготовки людини до активної участі у забезпеченні тривалого повноцінного життя в суспільстві, що динамічно змінюється. Успіх цього задуму можливий лише за умови усвідомлення кожною людиною, що безпека її власного життя і безпека всього людства полягає у формуванні чітких світоглядних засад. Бо від знань людини, її ефективних дій, правильності рішень, моральних принципів залежить, чи вдасться вберегти життя на Землі. Саме розвиток усіх ланок освіти з питань безпеки людини надасть кожній людині можливість зрозуміти важливість свого гармонійного існування в навколишньому середовищі, а також навчить приймати правильні рішення в умовах виникнення різного роду небезпек.

Список використаної літератури

1. Миценко І.М. Забезпечення життєдіяльності людини в навколишньому середовищі. Кіровоград, 1998. 292 с.
2. Депутат О.П., Коваль І.В., Мужик І.С. Цивільна оборона : навчальний посібник /За ред. полковника В.С.Франчука. Львів: Афіша, 2000. 336 с.
3. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці : підручник. Вид. 3-є, перераб. і доп. Львів: УАД, 2006. 336 с.
4. Яблоков А. Пробуждение от экологической спячки // Родина. 1990. № 4.

БЕЗПЕКА ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ДІЙСНОСТІ

*Солодовник В. С.
м. Полтава*

У сучасному технологічному світі питання безпеки життя та здоров'я людини постає вкрай різко. Адже технічний прогрес сприяє не лише покращенню умов життя та полегшенню умов праці, а й виникненню захворювань, спричинених малорухомим способом життя.

У наш час небезпеки та загрози все частіше набувають глобального характеру. До «традиційних» загроз для життя та здоров'я людини, таких як війни, катаклізми, політична нестабільність чи епідемії додалися ще й міжнародний тероризм, високий рівень злочинності, підвищення залежності від наркотичних речовин і стрімке погіршення екологічного стану навколишнього середовища.

Тому за мету дослідження поставлено: виокремлення актуальних питань безпеки життєдіяльності людини в умовах сучасної дійсності, вияснити причини кризи у системі «людина-життєве середовище» та виокремити основні напрямки у їх подоланні.

У роботах одного із перших вчених, хто досліджував питання безпеки життя та здоров'я людини, Юзефа Зулташека говорилося: «безпекою ми будемо називати охорону цілісності життя, здоров'я та майна; маючи на увазі не тільки фізичні особи, але й юридичні, а також громадські та державні об'єднання» [1]. Зулташек запропонував метод вивчення «небезпечних полів», говорячи, що після проведення досліджень цих полів людству вдасться визначити, опираючись на досвід та знання, небезпечні місця, вичленити їх існування у часі та установити критерії визначення небезпеки. Небезпечним полям автор протиставляв «безпечні поля».

Управління та питання безпеки у нашому світі мають іти пліч-о-пліч задля забезпечення максимального рівня безпеки життя та діяльності кожного члена суспільства. Такий зв'язок одним із перших обґрунтував Тадеуш Ханаусек. Він сказав: «Якщо існує можливість (хоча б теоретично) мінімізації або усунення загрози шляхом цільового, регульовального впливу людини, то управління безпекою шляхом протидії небезпеці, тобто загрозі, є можливим і рекомендованим. Отже, якщо таке управління є можливим, то воно повинно мати свою теоретичну основу, тобто повинна існувати і розвиватися наука про управління безпекою» [2].

Аналіз причин виникнення небезпек в навколишньому середовищі, їх характеристик, особливостей впливу допомагають у розробці заходів захисту, націлених на відновлення безпеки ситуації, на повернення до нормальної життєдіяльності.

Для того, щоб зрозуміти чи є ризик виникнення небезпечної ситуації, необхідно об'єктивно оцінювати наступні фактори:

- імовірність виникнення екстремальних ситуацій;
- інтенсивність впливу небезпеки;
- механізми розвитку ураження;
- оцінка збитків, які виникнуть під час поширення ареалу небезпеки;
- імовірності суттєвих або критичних змін у різних сферах;
- тривалість та період проявів негативних наслідків, спричинених небезпечною ситуацією.

Усі ці фактори мають оцінюватися на початкових стадіях, під час проектування, розробки та під час передпроектних робіт. Організація їх оцінки та контролю відбувається саме завдяки грамотному управлінню з питань безпеки.

Однак, у сучасному світі ми не дотримуємося багатьох навіть елементарних правил безпеки життєдіяльності. В багатьох країнах люди можуть вільно мати вогнепальну зброю, все частіше в хроніках з'являться новини про напади на цивільних з допомогою зброї. В таких нападах зазвичай чимало жертв. А винуватця потім висвітлюють в максимально позитивному світлі його знайомі та сусіди.

Чому це відбувається? Як система управління це допустила? Та як боротися із цим явищем?

По-перше, більшість людей, що скоюють злочини із вогнепальною зброєю – це ті, хто виріс, спостерігаючи з екранів телевізорів як головні герої фільмів чи серіалів спокійно випускають обойму в тіло свого противника. Звісно, не кожен, хто дивиться чи дивився подібні відеоматеріали схильні до скоєння злочинів. Однак, у сучасному

середовищі чимало факторів, які можуть наштовхнути на думки про подібний вчинок. Адже в стресових ситуаціях мозок людини шукає варіанти вирішення проблеми. І якщо в цей час немає нікого поруч, хто підтримає та допоможе – наслідки можуть бути непоправними.

Так, одним із основних варіантів у забезпеченні безпеки в системі «людина-людина», яка безумовно є складовою сучасної дійсності є виховання дітей із розумінням того, що фільми є фільмами, а життя – це дещо інше. І ця проблема, нажаль, є надто складною, адже її наслідки не лише злочини із вогнепальною зброєю, а й підпали, тероризм, дискримінація людей за статевою чи расовою приналежністю.

По-друге, питання є в недостатньому високому рівні управлінні безпекою, адже є проблема в наявності фахівців в цій області. Адже у сучасний перелік спеціальностей не введена спеціальність «Безпека життєдіяльності». А це означає, що наповнення кадрами відбувається через випускників вузів із технічним або педагогічним спрямуванням. І єдиним вирішенням цієї проблеми, певне, є створення відповідних спеціальностей у технічних університетах, а не лише викладання курсів на різних спеціальностях, що теж, безумовно, є важливим.

По-третє, для запобігання виникнення небезпечних ситуацій у сучасному світі необхідно розуміти, на що саме потрібно направляти попереджувальні та захисні заходи:

- попередження та ліквідацію небезпеки, усуваючи її джерело або максимально віддаляючись від нього на безпечну дистанцію;
- проведення суворого контролю за дотриманням законів, спрямованих на забезпечення безпеки;
- розробку алгоритму поведінки під час виникнення небезпечних ситуацій, системи реагування на ці ситуації;
- розробку правил та контроль за їх виконанням для підвищення рівня свідомості у громадян;
- оцінку ризиків виникнення небезпек і направлення сил на максимальне їх зменшення.

Тобто, підсумовуючи все вище перераховане, можна сказати, що в цілому людина в сучасній дійсності хоч і знаходиться у більшій безпеці, відносно наших предків, однак не потрібно забувати про дотримання елементарних правил та законів. Вони націлені саме на забезпечення безпеки життєдіяльності та допоможуть побудувати максимально безпечне суспільство для наступних поколінь.

Список використаної літератури

1. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник / О. В. Березюк, М. С. Лемешев. Вінниця : ВНТУ, 2011. С. 5-12.
2. Безпека людини у сучасних умовах: Монографія / В.В. Березуцький, Н.Л. Березуцька, А.О. Богодист та ін.; за заг. ред. проф. В.В. Березуцького. Харків: ФОН Мезіна В.В., 2018. 208 с.
3. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник / О. В. Березюк, М. С. Лемешев. Вінниця : ВНТУ, 2011. С. 39-60.
4. Таврійський вісник освіти: науково-методичний журнал / Херсон, 2005. №2 (10). С. 125-148.

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ НАСИЛЬСТВА ЖІНОК В СІМ'Ї

*Кропивка І. П.
м. Полтава*